

◀ تا روزی خدا تمام نشده، به در خانه دیگری نروم.

مفهوم: فقط از خدا خواستن

🔗 رزقت چو از خزانه خالق مقدر است

دون‌همتی بود ز در خلق خواستن

◀ تا قدم به بهشت نگذاشته‌ام، از هوای نفسانی و شیطان غافل نباشم.

مفهوم: پرهیز از هوا و هوس

🔗 مادام که در راه هوا و هوسی از کعبه وصل هردمی باز پسی

پایه دهم
درس ۲

از آموختن ننگ مدار / خسرو

◀ به زبان دیگر مگو و به دل دیگر مدار تا گندم‌نمای جو فروش نباشی

مفهوم: نکوهش ریاکاری

🔗 خرقه‌پوشی من از غایت دینداری نیست

پرده‌ای بر سر صد عیب نهان می‌پوشم

◀ اندر همه کاری داد از خویشتن بده، که هر که داد از خویشتن بدهد از

داور مستغنی باشد.

مفهوم: به حسابتان برسید پیش از آنکه به حسابتان برسند.

حاسبوا قبل أن تُحاسبوا

🔗 بینی چون دمی انصاف از خود

ز نور شرع بینی نیک از بد

◀ و به وقت ناامیدی امیدوار تر باش و نومیدی را در امید، بسته دان و امید را در نومیدی.

مفهوم: توصیه به امیدواری

🔗 در نومیدی بسی امید است پایان شب سیه سپید است

◀ از آموختن ننگ مدار تا از ننگ رسته باشی.

مفهوم: توصیه به دانش‌اندوزی

🌀 ز علم و طاعت جانت ضعیف و عریان است

به علم کوش و بپوش این ضعیف عریان را

◀ شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم زود آیند و زود می‌گذرند

مفهوم: زود گذر بودن شادی و غم (استفاده از فرصت برای شاد بودن)

🌀 نه غم ماند نه شادی این جهان را فنا فرجام باشد هر دوان را

🌀 به شادی دار دل را تا توانی که بفزاید ز شادی زندگانی

◀ مخور طعمه جز خسروانی خورش

که جان یابدت زان خورش پرورش

مفهوم: شاهانه زندگی کردن (در آسایش بودن)

◀ دمی آب خوردن پس از بدسگال به از عمر هفتاد و هشتاد سال

مفهوم: شادی پس از مرگ دشمن

🌀 خوشا وقت مجموع آن کس که اوست

پس از مرگ دشمن در آغوش دوست

◀ اشتر به شعر عرب (= حُدی) در حالت است و طرب

گر ذوق نیست تو را کز طبع جانوری

مفهوم: تأثیر مثبت موسیقی

🌀 حُداگو را حُدا از حد گذشته شتر کف کرده و رقاص گشته

◀ الها! صد هزار مرتبه شکر، که شکر نعمت افزون کند.

مفهوم: ستایش شکرگزاری

🌀 به جز شکر نعمت نگیرد که شکر

عقاب است و نعمت چو کبک دری است

◀ من گوش استماع ندارم لمن تقول

مفهوم: نشنیدن نصیحت دیگران

🔗 ناصح، مکش ترانهٔ عبرت به گوش من

دارم سری که کاشته در پنبه‌زار، مغز

◀ کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید

قضا همی‌بردش تا به سوی دانه و دام

مفهوم: اعتقاد به قضا و قدر (جبرگرایی)

🔗 چو بنگری همه سررشته‌ها به دست قضاست

ره گریز، ز تقدیر آسمانی نیست

پایهٔ دهم

درس ۳

سفر به بصره / گرگ و سگ

◀ به شدتی که از روزگار پیش آید نباید نالید و از فضل و رحمت

کردگار، ناامید نباید شد که او، تعالی، رحیم است.

مفهوم: نکوهش ناامیدی (امید به فضل خدا)

🔗 نا امید از روشنی، ای دل، به تاریکی مباش

زانکه شام همه را صبح وصالی در پی است

🔗 بر رغم روزگار، به توفیق کردگار

با سعد گشت نحسم و اندوه با طرب

◀ چنین است رسم سرای درشت گهی پشت برزین و گه زین به پشت

مفهوم: ناپایداری دنیا

🔗 وفاداری مجو از دولت هرجایی دنیا

به یک روزن کجا خورشید عالم تاب می‌سازد؟